

Escola Técnica Superior de Náutica e Máquinas

UNIVERSIDADE DA CORUÑA

GRAO EN MÁQUINAS NAVAIS

GRAO EN NÁUTICA E TRANSPORTE MARÍTIMO

MESTRADO EN ENXEÑARÍA MARIÑA

MESTRADO EN NÁUTICA E TRANSPORTE MARÍTIMO

GUÍA PARA A ELABORACIÓN E PRESENTACIÓN DO TRABALLO FIN DE ESTUDOS

APROBADA POLA XUNTA DE CENTRO O 06 DE XUÑO DE 2025

Código Seguro De Verificación	hNOYNsOyFoX6x1MnNsJfPg==	Estado	Data e hora
Asinado Por	Director/a ETS de Náutica e Máquinas - Manuel Romero Gómez	Asinado	11/06/2025 22:43:04
Observacións	Aprobado na XE do 6 de xuño de 2025.	Páxina	1/24
Url De Verificación	https://sede.udc.gal/services/validation/hNOYNsOyFoX6x1MnNsJfPg%3D%3D		
Normativa	Este informe ten o carácter de copia electrónica auténtica con validez e eficacia administrativa de ORIGINAL (art. 27 Lei 39/2015).		

ÍNDICE

ÍNDICE.....	2
1. OBXECTO E CAMPO DE APLICACIÓN.....	4
2. REQUISITOS XERAIS DO TRABALLO FIN DE ESTUDOS	5
2.1. Título	5
2.2. Portada e presentación do traballo	5
2.3. Esquema do TFE	6
2.4. Resumo	7
2.5. Índice Xeral	7
2.6. Obxecto	8
2.7. Corpo do traballo	8
2.8. Resultados finais e/ou conclusións.....	8
2.9. Bibliografía, referencias, disposicións legais y normas de referencia aplicadas8	
2.10. Definicións e abreviaturas.....	9
2.11. Índice de táboas, cadros, esquemas, planos, etc.....	9
2.12. Índice de figuras	9
2.13. Anexos	9
3. FORMATO DO TFE.....	10
3.1. Dimensións.....	10
3.2. Estrutura e presentación dos textos.....	10
3.3. Marxes	11
3.4. Numeración das páxinas.....	11
3.5. Fórmulas e ecuacións.....	11
3.6. Figuras.....	11
3.7. Táboas.....	12

Código Seguro De Verificación	hNOYNsOyFoX6x1MnNsJfPg==	Estado	Data e hora
Asinado Por	Director/a ETS de Náutica e Máquinas - Manuel Romero Gómez	Asinado	11/06/2025 22:43:04
Observacións	Aprobado na XE do 6 de xuño de 2025.	Páxina	2/24
Url De Verificación	https://sede.udc.gal/services/validation/hNOYNsOyFoX6x1MnNsJfPg%3D%3D		
Normativa	Este informe ten o carácter de copia electrónica auténtica con validez e eficacia administrativa de ORIGINAL (art. 27 Lei 39/2015).		

3.8.	Planos.....	13
3.9.	Referencias, citas e bibliografía	13
3.9.1.	Diferencias entre cita, referencia e bibliografía	13
3.9.2.	Normas e estilos	14
3.9.3.	Referencias APA.....	15
4.	PRESENTACIÓN DOS TFE	20
4.1.	Soporte e formato de ficheiros.....	20
4.2.	Identificación	20
5.	REFERENCIAS.....	22
6.	ÍNDICE DE FIGURAS.....	22
7.	ÍNDICE DE TÁBOAS.....	22
	ANEXO: PORTADAS DO TFE.....	23

Código Seguro De Verificación	hNOYns0yFoX6x1MnNsJfPg==	Estado	Data e hora
Asinado Por	Director/a ETS de Náutica e Máquinas - Manuel Romero Gómez	Asinado	11/06/2025 22:43:04
Observacións	Aprobado na XE do 6 de xuño de 2025.	Páxina	3/24
Url De Verificación	https://sede.udc.gal/services/validation/hNOYns0yFoX6x1MnNsJfPg%3D%3D		
Normativa	Este informe ten o carácter de copia electrónica auténtica con validez e eficacia administrativa de ORIGINAL (art. 27 Lei 39/2015).		

1. OBXECTO E CAMPO DE APLICACIÓN

A presente guía ten por obxecto establecer os criterios xerais para a elaboración e presentación dos Traballos Fin de Estudos (TFE) [Traballos Fin de Grao (TFG) e Traballos Fin de Mestrado (TFM)] nas Titulacións de Grao en Máquinas Navais, Grao en Náutica e Transporte Marítimo, Mestrado en Enxeñaría Mariña e Mestrado en Náutica e Transporte Marítimo da Escola Técnica Superior de Náutica e Máquinas da Universidade da Coruña .

O maior ou menor desenvolvemento dos aspectos indicados nesta guía dependerá do tipo de TFE de que se trate.

Código Seguro De Verificación	hNOYNsOyFoX6x1MnNsJfPg==	Estado	Data e hora	
Asinado Por	Director/a ETS de Náutica e Máquinas - Manuel Romero Gómez	Asinado	11/06/2025 22:43:04	
Observacións	Aprobado na XE do 6 de xuño de 2025.	Páxina	4/24	
Url De Verificación	https://sede.udc.gal/services/validation/hNOYNsOyFoX6x1MnNsJfPg%3D%3D			
Normativa	Este informe ten o carácter de copia electrónica auténtica con validez e eficacia administrativa de ORIGINAL (art. 27 Lei 39/2015).			

2. REQUISITOS XERAIS DO TRABALLO FIN DE ESTUDOS

Os TFE deben estar redactados de forma que poidan ser interpretados correctamente, de maneira concisa, concreta e con suficiente amplitude e detalle para que queden determinados todos os aspectos que interesan ao destinatario do mesmo. Requírese unha linguaxe clara, precisa, libre de vaguidades e termos ambiguos, coherente coa terminoloxía empregada nos diferentes capítulos e apartados dos diferentes documentos do traballo e cunha mínima calidade literaria.

2.1. Título

Todo TFE debe de ter un título que o identifique de forma clara e inequívoca, o cal describirá claramente o alcance e tipoloxía do traballo.

O título do traballo deberá coincidir co da última solicitude presentada. O/A estudante poderá variar o título do seu traballo ao longo da súa realización.

2.2. Portada e presentación do traballo

Na portada de cada un dos volumes debe constar:

- Traballo de Fin de Grao/Mestrado (Calibri 18, negriña, maiúsculas).
- Título do TFE (Calibri 28, negriña, maiúsculas).
- Titulación a que se opta (Calibri 16, negriña, maiúsculas), e no caso de existir mención, a mención a que se opta (Calibri 14, maiúsculas).
- Escola Técnica Superior de Náutica e Máquinas (Calibri 16, negriña, maiúsculas).
- Convocatoria (Calibri 14, maiúsculas).
- Nome do/a estudante (Calibri 14, maiúsculas).
- Nome do titor/a ou titores/as (Calibri 14, maiúsculas).

A mencionada información presentase organizada segundo figura no apartado “ANEXO: Portadas do TFE” da presente guía.

Código Seguro De Verificación	hNOYnsOyFoX6x1MnNsJfPg==	Estado	Data e hora	
Asinado Por	Director/a ETS de Náutica e Máquinas - Manuel Romero Gómez	Asinado	11/06/2025 22:43:04	
Observacións	Aprobado na XE do 6 de xuño de 2025.	Páxina	5/24	
Url De Verificación	https://sede.udc.gal/services/validation/hNOYnsOyFoX6x1MnNsJfPg%3D%3D			
Normativa	Este informe ten o carácter de copia electrónica auténtica con validez e eficacia administrativa de ORIGINAL (art. 27 Lei 39/2015).			

2.3. Esquema do TFE

O TFE debe constar da seguinte estrutura documental:

- Portada
- Título
- Resumo
- Índice xeneral
- Obxecto
- Corpo do traballo
- Resultados finais e/ou conclusións
- Bibliografía, referencias, disposicións legais y normas de referencia aplicadas
- Definicións e abreviaturas
- Índice de táboas
- Índice de figuras
- Anexos

No caso de que o TFE teña a estrutura de proxecto, ten que estar realizado segundo a forma que ditamina a norma UNE 157001 “Criterios xerais para a elaboración formal dos documentos que constitúen un proxecto técnico”. Esta norma ten por obxecto establecer os requisitos formais de carácter xeral con que deben redactarse os proxectos de produtos, obras, edificios, instalacións e servizos (Asociación Española de Normalización y Certificación [AENOR]. 2014).

O maior ou menor desenvolvemento dos aspectos formais indicados nesa norma depende do tipo de proxecto de que se trate. Debe de incluír como mínimo os seguintes apartados:

- Portada
- Título
- Introducción
- Obxecto e campo de aplicación
- Normas para consulta
- Definicións
- Requisitos xerais

Código Seguro De Verificación	hNOYns0yFoX6x1MnNsJfPg==	Estado	Data e hora	
Asinado Por	Director/a ETS de Náutica e Máquinas - Manuel Romero Gómez	Asinado	11/06/2025 22:43:04	
Observacións	Aprobado na XE do 6 de xuño de 2025.	Páxina	6/24	
Url De Verificación	https://sede.udc.gal/services/validation/hNOYns0yFoX6x1MnNsJfPg%3D%3D			
Normativa	Este informe ten o carácter de copia electrónica auténtica con validez e eficacia administrativa de ORIGINAL (art. 27 Lei 39/2015).			

- Índice
- Memoria
- Anexos
- Planos
- Prego de condicións
- Medicións
- Presuposto

Devanditos documentos deberán ser encadernados en formato dixital (pdf) en distintos volumes ou nun só. En función da normativa legal aplicable, a criterio do/a autor/a do TFE ou dependendo do tipo de TFE, cabe a posibilidade de non incluír a totalidade dos mesmos ou de engadir outros.

O encabezado e pé de páxina de todo corpo do traballo constará da información que aparece na Táboa 2.3.1.

Táboa 2.3.1. Formato do encabezado e pé de páxina dos TFE.

Encabezado do traballo:	– ETS Náutica e Máquinas (Calibri 10, marxe esquerda). – Nome da titulación (Calibri 10, marxe dereita).
Pé de páxina do traballo:	– Título do traballo: (Calibri 10, marxe esquerda). – Número de páxina : (Calibri 10, marxe dereita).

2.4. Resumo

A continuación do título, constará un resumo, en galego, castelán e inglés, no que se sintetice o TFE. A extensión de cada resumo estará comprendida entre 250 e 500 palabras.

Deberá aparecer neste apartado a xustificación das temáticas principais seleccionadas na solicitude de Titor/a / Título do “ANEXO I Temáticas principais”.

2.5. Índice Xeral

O Índice Xeral constitúe un dos documentos básicos do TFE e ten como misión a localización fácil dos distintos contidos do Traballo. O Índice Xeral conterá cada un dos índices dos diferentes Anexos que puidese conter o TFE. O índice estará paxinado e será automático.

Código Seguro De Verificación	hNOYNsOyFoX6x1MnNsJfPg==	Estado	Data e hora	
Asinado Por	Director/a ETS de Náutica e Máquinas - Manuel Romero Gómez	Asinado	11/06/2025 22:43:04	
Observacións	Aprobado na XE do 6 de xuño de 2025.	Páxina	7/24	
Url De Verificación	https://sede.udc.gal/services/validation/hNOYNsOyFoX6x1MnNsJfPg%3D%3D			
Normativa	Este informe ten o carácter de copia electrónica auténtica con validez e eficacia administrativa de ORIGINAL (art. 27 Lei 39/2015).			

2.6. Obxecto

Neste apartado do traballo indicárase o obxectivo do TFE e a súa xustificación.

2.7. Corpo do traballo

Constitúe o principal corpo da documentación do TFE. Pode conter diferentes sub-apartados como introdución, antecedentes, estado da arte, metodoloxías, medicións, resultados, etc. A extensión de este apartado será de:

- Entre 50 e 80 páxinas para os Traballos Fin de Grao.
- Entre 30 e 50 páxinas para os Traballos Fin de Mestrado.

Esta extensión será tendo en conta o establecido no apartado “Estrutura e presentación dos textos” en cando o tamaño e tipo de letra se refire.

2.8. Resultados finais e/ou conclusións

O traballo debe finalizar cun epílogo no que, de forma clara e concreta, figure os resultados finais, conclusións, proposicións de mellora, etc., do TFE, en base aos obxectivos fixados previamente.

2.9. Bibliografía, referencias, disposicións legais y normas de referencia aplicadas

Neste apartado figurará, debidamente identificados (ISBN, autor, edición, etc.) o conxunto de libros, revistas, artigos ou outros documentos aos que o autor fixese referencia ou que conformen parte do contido do TFE.

O estilo das referencias utilizado será homoxéneo en todo o traballo, podendo utilizar calquera dos seguintes estilos APA, Harvard, Chicago, IEE, Vancouver ou UNE 690.

Así mesmo neste apartado contemplárase o conxunto de disposicións legais (leis, regulamentos, Directivas, Convenios, etc.) que se tiveron en conta para a realización do TFE así como, se procede, as normas de referencia.

O mínimo de referencias debidamente citadas serán de:

- 15 para os Traballos Fin de Grao.
- 30 para os Traballos Fin de Mestrado.

Código Seguro De Verificación	hNOYNsOyFoX6x1MnNsJfPg==	Estado	Data e hora	
Asinado Por	Director/a ETS de Náutica e Máquinas - Manuel Romero Gómez	Asinado	11/06/2025 22:43:04	
Observacións	Aprobado na XE do 6 de xuño de 2025.	Páxina	8/24	
Url De Verificación	https://sede.udc.gal/services/validation/hNOYNsOyFoX6x1MnNsJfPg%3D%3D			
Normativa	Este informe ten o carácter de copia electrónica auténtica con validez e eficacia administrativa de ORIGINAL (art. 27 Lei 39/2015).			

2.10. Definicións e abreviaturas

Relacionaranse todas as abreviaturas, acrónimos, etc. que se utilizaron e o seu significado, por orde alfabética. Se procede, incluíranse breves definicións que axuden a comprender puntos concretos do TFE.

A primeira vez que se utilice un acrónimo ou abreviatura no texto débese presentar entre paréntese a continuación da palabra ou texto completo ao que en diante substituirá.

2.11. Índice de táboas, cadros, esquemas, planos, etc.

As táboas, cadros, esquemas, planos, etc., referenciaranse, in situ, conforme ao apartado Táboas. O índice estará paxinado e será automático.

2.12. Índice de figuras

As fotografías, gráficas e figuras referenciaranse, in situ, conforme ao apartado Figuras. O índice estará paxinado e será automático.

2.13. Anexos

Todos os documentos que complementen o contido do traballo serán considerados como Anexos.

Poderán formar parte dun único documento ou constituirán un documento separado, segundo o seu volume.

Código Seguro De Verificación	hNOYNsOyFoX6x1MnNsjfPg==	Estado	Data e hora	
Asinado Por	Director/a ETS de Náutica e Máquinas - Manuel Romero Gómez	Asinado	11/06/2025 22:43:04	
Observacións	Aprobado na XE do 6 de xuño de 2025.	Páxina	9/24	
Url De Verificación	https://sede.udc.gal/services/validation/hNOYNsOyFoX6x1MnNsjfPg%3D%3D			
Normativa	Este informe ten o carácter de copia electrónica auténtica con validez e eficacia administrativa de ORIGINAL (art. 27 Lei 39/2015).			

3. FORMATO DO TFE

A presentación dos distintos documentos do TFE efectuarase en formato dixital.

Todos os documentos do TFE, é dicir, “Índice Xeral”, “Corpo do traballo”, “Anexos”, “Planos”, etc., incluíranse nun único ficheiro PDF.

No Índice Xeral do TFE colocaranse marcadores en cada capítulo, apartado e sub-apartado, de forma que ao seleccionalos pódase acceder automaticamente ao seu contido.

O arquivo PDF seguirá os criterios e normas que se sinalan a continuación.

3.1. Dimensións

Todos os documentos presentaranse en tamaño A4 (210 x 297 mm), excepto os planos e outros documentos que se inclúan no apartado Anexos.

3.2. Estrutura e presentación dos textos

Todos os documentos estarán estruturados en forma de capítulos, apartados e sub-apartados que se numerarán de forma correlativa.

Os títulos deben imprimirse de maneira que apareza a xerarquía numérica utilizada.

Exemplo:

Capítulo 6: **6. ACOTACIÓN**

Apartado 1: **6.1. Principios xerais de acotación**

Sub-apartado 1: **6.1.1. Disposición xeral das cotas**

Os títulos dos capítulos deben escribirse con maiúsculas e negriña e os apartados e sub-apartados en minúsculas e negriña.

O tipo de letra a utilizar na totalidade dos textos (capítulos, apartados, sub-apartados e parágrafos) será “Calibri tamaño 12” con aliñación “xustificada a ambos os dous lados” e espazado 1,5 liñas.

Código Seguro De Verificación	hNOYNsOyFoX6x1MnNsJfPg==	Estado	Data e hora	
Asinado Por	Director/a ETS de Náutica e Máquinas - Manuel Romero Gómez	Asinado	11/06/2025 22:43:04	
Observacións	Aprobado na XE do 6 de xuño de 2025.	Páxina	10/24	
Url De Verificación	https://sede.udc.gal/services/validation/hNOYNsOyFoX6x1MnNsJfPg%3D%3D			
Normativa	Este informe ten o carácter de copia electrónica auténtica con validez e eficacia administrativa de ORIGINAL (art. 27 Lei 39/2015).			

3.3. Marxes

Utilizaranse as seguintes marxes:

- Esquerdo: 30 mm
- Dereito: 30 mm
- Superior: 25 mm
- Inferior: 25 mm

3.4. Numeración das páxinas

Todas as páxinas estarán numeradas de maneira correlativa dentro de cada documento, indicando o número de identificación na esquina inferior dereita de cada páxina.

Esta paxinación debe figurar sempre no índice, é dicir, cada capítulo, apartado e sub-apartado numerado no índice debe levar á dereita o número de páxina en que comeza o texto correspondente.

3.5. Fórmulas e ecuacións

Cada expresión matemática debe identificarse por medio dun número situado entre paréntese no extremo dereito da liña. Os primeiros díxitos indicarán o apartado ao cal pertence a ecuación e o último número, a orde da ecuación dentro do apartado.

Todas as fórmulas e ecuacións, Ec. 3.5.1, aparecerán debidamente citadas no texto. Exemplo:

$$a^2 + b^2 - c^2 = 53 \text{ m}^2 \quad (3.5.1)$$

3.6. Figuras

O termo figuras inclúe representacións gráficas (trazados de curvas, histogramas, etc.), debuxos lineais e fotografías.

Na maior parte dos TFE non adoita ser necesario distinguir entre diferentes tipos de figuras mediante o emprego de termos distintos como “gráfico” ou “fotografía”, etc. Aínda cando figuren en páxinas especiais todas poden denominarse “Figuras”.

Todas as figuras aparecerán debidamente citadas no corpo do texto antes de aparecer e estar claramente xustificadas, é dicir, achegar información relevante.

Código Seguro De Verificación	hNOYNsOyFoX6x1MnNsJfPg==	Estado	Data e hora	
Asinado Por	Director/a ETS de Náutica e Máquinas - Manuel Romero Gómez	Asinado	11/06/2025 22:43:04	
Observacións	Aprobado na XE do 6 de xuño de 2025.	Páxina	11/24	
Url De Verificación	https://sede.udc.gal/services/validation/hNOYNsOyFoX6x1MnNsJfPg%3D%3D			
Normativa	Este informe ten o carácter de copia electrónica auténtica con validez e eficacia administrativa de ORIGINAL (art. 27 Lei 39/2015).			

Todas as figuras deberán ser orixinais, pola contra, é obrigatorio citar a súa procedencia na parte inferior, a continuación do título co formato do resto de referencias do traballo.

As figuras explicativas do texto intercalaranse entre el se non son excesivamente grandes ou numerosas, nese caso, incluíranse nun Anexo separado. Cada figura debe numerarse de forma consecutiva, os primeiros díxitos indicarán o apartado ao cal pertence a figura e o último número, a orde da mesma dentro do apartado. Como exemplo móstrase a Figura 3.6.1, a cal sería a primeira figura do apartado 3.6.

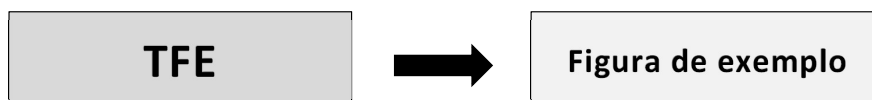

Figura 3.6.1. Exemplo de figura.

A numeración das figuras irá acompañada dun breve texto descritivo que figurará na parte inferior das mesmas, separado da numeración por un punto (fonte Calibri, tamaño 10, cor gris oscura, xustificación central). Tanto as figuras como o texto descritivo situaranse centradas horizontalmente na páxina.

3.7. Táboas

Como no caso das figuras, cada táboa debe ir acompañada dun breve texto descritivo e numerada de forma consecutiva, os primeiros díxitos indicarán o apartado ao cal pertence a táboa e o último número, a orde da mesma dentro do apartado.

0 - 4,9	SUSPENSO	SS
5,9 - 6,9	APROBADO	AP
7,0 – 8,9	NOTABLE	NT
9,0 - 10	SOBRESALIENTE	SB

Táboa 3.7.1. Equivalencias de cualificacións.

Utilizarase o modelo da Táboa 3.7.1 e o tipo de texto será “fonte Calibri, tamaño 10, cor gris escura, aliñación centrada”.

Todas as táboas aparecerán debidamente citadas no texto.

Código Seguro De Verificación	hNOYNsOyFoX6x1MnNsJfPg==	Estado	Data e hora	
Asinado Por	Director/a ETS de Náutica e Máquinas - Manuel Romero Gómez	Asinado	11/06/2025 22:43:04	
Observacións	Aprobado na XE do 6 de xuño de 2025.	Páxina	12/24	
Url De Verificación	https://sede.udc.gal/services/validation/hNOYNsOyFoX6x1MnNsJfPg%3D%3D			
Normativa	Este informe ten o carácter de copia electrónica auténtica con validez e eficacia administrativa de ORIGINAL (art. 27 Lei 39/2015).			

3.8. Planos

Anchura máxima 170 mm, e altura variable.

O formato do plano seguirá o exemplo que se mostra a continuación .

Os planos que aparecen no traballo deben ser orixinais, no caso de que non o fosen, deberán ter unha autorización expresa do autor, armador, estaleiro ou sociedade que teña os dereitos do mesmo o cal figurará nunha páxina incrustada no propio traballo.

 UNIVERSIDADE DA CORUÑA		 ETS Náutica e Máquinas Universidade da Coruña	
TÍTULO DO TRABALLO FIN DE GRADO / MÁSTER			
TÍTULO COMPLETO DO TRABALLO FIN DE GRADO / MÁSTER			
TÍTULO DO PLANO:		DATA: MM AAAA	
TÍTULO COMPLETO DO PLANO		ESCALA: A ESCALA QUE CORRESPONDA	
AUTOR:		FIRMA:	PLANO Nº: NÚMERO
NOME APELIDO APELIDO			NÚMERO

3.9. Referencias, citas e bibliografía

As citas no texto serven para identificar brevemente a fonte de información no corpo do texto. Estas, ademais, corresponden a unha entrada de referencia completa situada ao final do traballo, na sección Referencias.

Nos apartados deste punto coméntase brevemente sobre estes conceptos. Para máis información pódese consultar o Servizo de Biblioteca Universitaria da UDC na seguinte ligazón: [Citas e referencias bibliográficas](#)

Co obxectivo de priorizar a orixinalidade e análise persoal, a extensión das citas textuais non excederá o 5% do documento.

3.9.1. Diferencias entre cita, referencia e bibliografía

A continuación describirase a diferenza entre estes tres termos, referencias, citas e bibliografía (Sánchez, 2019).

As citas son textos que, polo xeral, non son da túa autoría e son inseridos no teu TFE para dar soporte á túa investigación e aos teus argumentos.

Código Seguro De Verificación	hNOYNsOyFoX6x1MnNsJfPg==	Estado	Data e hora	
Asinado Por	Director/a ETS de Náutica e Máquinas - Manuel Romero Gómez	Asinado	11/06/2025 22:43:04	
Observacións	Aprobado na XE do 6 de xuño de 2025.	Páxina	13/24	
Url De Verificación	https://sede.udc.gal/services/validation/hNOYNsOyFoX6x1MnNsJfPg%3D%3D			
Normativa	Este informe ten o carácter de copia electrónica auténtica con validez e eficacia administrativa de ORIGINAL (art. 27 Lei 39/2015).			

Unha lista de referencias é unha listaxe de materiais que foron citados no texto. Estes materiais soportan directamente o teu TFE a través de citas.

Por outro lado, a lista de referencias ao final do TFE proporciona a información necesaria para identificar e recuperar cada fonte. Débense elixir as referencias correctamente e incluír só as fontes que utilizou na preparación e elaboración do traballo.

Por último, a bibliografía funciona como antecedentes de lectura do autor ou como recomendacións de lecturas adicionais ao lector. É dicir, na bibliografía inclúense os traballos que dalgunha maneira influenciaron no traballo realizado.

3.9.2. Normas e estilos

Á hora de citar e presentar a lista de referencias pódense empregar diferentes estilos e normas internacionais de redacción. Unha vez seleccionado un estilo de cita e referencia débese usar o mesmo estilo para citar e referenciar todos os documentos do traballo.

A selección do estilo ou norma está recollido no apartado 2.9, podendo utilizar calquera dos seguintes estilos APA, Harvard, Chicago, IEE, Vancouver ou UNE 690.

- APA: elaborado pola Asociación Estadounidense de Psicoloxía (American Psychological Association, APA), que establece unhas pautas de estilo e formato na escritura académica. O seu uso estendeuse a nivel mundial, especialmente no campo das ciencias sociais, e o seu contido detállase na guía *Publication Manual of the American Psychological Association*, 7ª ed. Para máis información pulsa na seguinte ligazón: [estilo APA](#).
- IEEE: (lido I E Cubo) é un estilo creado para as publicacións do Institute of Electrical and Electronics Engineers (IEEE). Utilízase en diversas publicacións científicas e académicas do campo da enxeñería. Baseado no estilo Chicago, busca fundamentalmente a simplicidade, polo que utiliza abreviaturas na cita e un método de referencia numérico, que facilita atopar a referencia na lista de referencias ao final dun traballo. Para máis información pulsa na seguinte ligazón: [estilo IEEE](#).
- UNE 690: A International Organization for Standardization (ISO) desenvolveu a Norma ISO 690, sendo traducida e adaptada como UNE-ISO 690 Información e documentación. Directrices para a redacción de referencias bibliográficas e de

Código Seguro De Verificación	hNOYNsOyFoX6x1MnNsJfPg==	Estado	Data e hora	
Asinado Por	Director/a ETS de Náutica e Máquinas - Manuel Romero Gómez	Asinado	11/06/2025 22:43:04	
Observacións	Aprobado na XE do 6 de xuño de 2025.	Páxina	14/24	
Url De Verificación	https://sede.udc.gal/services/validation/hNOYNsOyFoX6x1MnNsJfPg%3D%3D			
Normativa	Este informe ten o carácter de copia electrónica auténtica con validez e eficacia administrativa de ORIGINAL (art. 27 Lei 39/2015).			

citas de recursos de información, do 2024 pola Asociación Española de Normalización e Certificación (AENOR). O estándar ISO 690 é coñecido especialmente no mundo académico anglosaxón como Estilo Harvard. Para máis información pulsa na seguinte ligazón: [estilo UNE-ISO 690](#).

- Chicago: elaborado pola Universidade de Chicago que establece unhas normas de estilo na escritura académica. O seu uso estendeuse a nivel mundial especialmente na área das humanidades e o dereito, aínda que tamén se aplica a ciencias sociais. O seu contido detállase no The Chicago Manual of Style, 17ª ed. Existe unha edición adaptada ao español Manual de estilo Chicago Deusto, levada a cabo pola Universidade de Deusto. Para máis información pulsa na seguinte ligazón: [estilo Chicago](#).

3.9.3. Referencias APA

A continuación daranse algúns exemplos de como se poden citar e referenciar algúns documentos coas Normas APA da sétima edición.

As Normas APA utilizan o método de citas Data-Autor. Isto significa que a cada cita, deberase informar o apelido do autor e o ano de publicación da fonte. A referencia completa debe aparecer na lista de referencias bibliográficas ao final do traballo. Exemplo:

- Cita: (Apelido, ano)
- Referencia: Apelido, N. (ano). *Título del trabajo*. Editorial.

3.9.3.1. Tipos de cita no Formato APA

O estilo APA separa as citas en dúas grandes clases: citas textuais e citas parafraseadas.

- Citas textuais: Considéranse citas textuais a reprodución exacta das palabras do autor. De acordo ao tamaño, cámbiase o formato de presentación. Citas de máis de 40 palabras móstranse dunha maneira no texto e citas de ata 40 palabras móstranse doutra maneira.
- Citas parafraseadas: Considéranse citas parafraseadas cando se utilizan as ideas doutro autor redactándoas coas túas propias palabras. Cada vez que parafrasee a outro autor (é dicir, resume unha pasaxe ou reorganice a orde dunha oración e cambie algunhas das palabras), tamén se debe acreditar a fonte no texto.

Código Seguro De Verificación	hNOYNsOyFoX6x1MnNsJfPg==	Estado	Data e hora	
Asinado Por	Director/a ETS de Náutica e Máquinas - Manuel Romero Gómez	Asinado	11/06/2025 22:43:04	
Observacións	Aprobado na XE do 6 de xuño de 2025.	Páxina	15/24	
Url De Verificación	https://sede.udc.gal/services/validation/hNOYNsOyFoX6x1MnNsJfPg%3D%3D			
Normativa	Este informe ten o carácter de copia electrónica auténtica con validez e eficacia administrativa de ORIGINAL (art. 27 Lei 39/2015).			

3.9.3.2. Citar Libro – Referencia Bibliográfica

Neste apartado explicárase como citar/referenciar libros. Tamén os libros que son publicados só en forma electrónica e libros esgotados que poden estar dispoñibles só en repositorios en liña (Sánchez, 2020a).

Formato xeral

- Libro impreso: Apellido, N. (ano). *Título do traballo*. Editorial.
- Libro en liña: Apellido, N. e Apellido, N. (ano). *Título do libro*. Editorial. DOI ou URL
- Libro con editor: Apellido, N. (Ed.). (ano). *Título do traballo*. Editorial.
- Capítulo dun libro con editor: Apellido Autor, N. N. (ano). Título do capítulo ou entrada en N. Apellido Editor (Ed.), *Título do libro* (xx ed., Vol. xx, pp. xxx-xxx). Editorial.
- Capítulo dun libro: Apellido, A. e Apellido, B. (ano). Título do capítulo. En N. Apellido (Ed.), *Título do libro* (pp. xx- xx). Editorial. <https://doi.org/xxxxxxxxx> ou <http://www.url.com>

3.9.3.3. Citar Revista – Referencia Bibliográfica

Un artigo dunha fonte periódica (como unha revista, boletíns, etc.) ten o seguinte formato estándar (Sánchez, 2020c).

Apellido, A., Apellido, B. e Apellido, C. (ano). Título do artigo específico. *Título da Revista*, *Volume*(número da revista), número de páxina inicio – número de páxina fin. <https://doi.org/xx.xxxxxxxxxx>

- Citas con dous autores: Neste caso, escribiremos sempre que citemos a obra, o nome dos dous autores,
(Apellido1 y Apellido2, ano)
- Citas de tres ou máis autores: Na versión actualizada das Normas APA, a partir de 3 autores imos sempre abreviar utilizando a palabra “et al” logo do nome do primeiro autor. Supoñendo que os autores sexan: Apellido1, Apellido1, Apellido3, Apellido4 e Apellido5.
(Apellido1 et al., 2018)

Código Seguro De Verificación	hNOYNsOyFoX6x1MnNsJfPg==	Estado	Data e hora	
Asinado Por	Director/a ETS de Náutica e Máquinas - Manuel Romero Gómez	Asinado	11/06/2025 22:43:04	
Observacións	Aprobado na XE do 6 de xuño de 2025.	Páxina	16/24	
Url De Verificación	https://sede.udc.gal/services/validation/hNOYNsOyFoX6x1MnNsJfPg%3D%3D			
Normativa	Este informe ten o carácter de copia electrónica auténtica con validez e eficacia administrativa de ORIGINAL (art. 27 Lei 39/2015).			

- Citas con múltiples fontes:
 - Se a cita ten múltiples fontes débese agregar todas as fontes á cita. As citas estarán ordenadas alfabeticamente utilizando o mesmo criterio de ordenación da lista de referencia. As citas sepáranse con punto e coma.
(Apelido1 e Apelido2, ano; Apelido3, ano)
 - Se hai dúas ou máis obras dos mesmos autores (no mesmo orde) organizaranse por ano de publicación. Coloque as citas en prensa ao final. Dea os apelidos dos autores unha vez; para cada traballo posterior, indique só a data.
(Apelido, ano1, ano2, ano3)
 - As obras do mesmo autor identificaranse coa mesma data de publicación agregando os sufixos a, b, c, etc., despois do ano. Os sufixos tamén se asignan na lista de referencias.
(Apelido1 e Apelido2, XXXXa, XXXXb; Apelido3, YYYYa, YYYYb)

3.9.3.4. Citar Páxina Web

Débese utilizar o estilo de cita de páxinas web se non hai outra categoría de referencia que se axuste mellor ao tipo de traballo que se quere citar (Sánchez, 2020b). A referencia de páxina web ten o seguinte formato estándar de referencia.

- Páxinas web con contido estático: Apelido, A., Apelido, B., e Apelido, C. (día de mes de ano). *Título da páxina web*. Nome da páxina. <https://url.com>
- Páxinas web con actualizacións frecuentes: Apelido, A., Apelido, B., e Apelido, C. (día de mes de ano). *Título da páxina web*. Nome da páxina. Recuperado o día mes ano de <https://url.com>
- Formato especial dentro dunha páxina: web: Apelido, A. (día de mes de ano). *Título do arquivo* [Arquivo Excel]. Nome da páxina. <https://url.com>

Citar páxina web cun autor individual

Este é o caso máis sinxelo. Escríbense normalmente todos os datos da referencia.

- Referencia: Moret, D. (7 de outubro de 2019). *7 consellos para pedir unha hipoteca*. Rastreator. <https://www.rastreator.com/hipotecas/consejos/pedir-unha-hipoteca.aspx>

Código Seguro De Verificación	hNOYNsOyFoX6x1MnNsJfPg==	Estado	Data e hora	
Asinado Por	Director/a ETS de Náutica e Máquinas - Manuel Romero Gómez	Asinado	11/06/2025 22:43:04	
Observacións	Aprobado na XE do 6 de xuño de 2025.	Páxina	17/24	
Url De Verificación	https://sede.udc.gal/services/validation/hNOYNsOyFoX6x1MnNsJfPg%3D%3D			
Normativa	Este informe ten o carácter de copia electrónica auténtica con validez e eficacia administrativa de ORIGINAL (art. 27 Lei 39/2015).			

- Cita: (Moret, 2019)

Páxina web dunha organización cun autor corporativo

- Para unha páxina web dunha organización sen autores individuais, use o nome da organización como autor.
- Escriba o nome completo da institución. Non utilice abreviaturas.
- Debido a que o autor da páxina web e o nome do sitio son iguais, omita o nome do sitio do elemento fonte para evitar a repetición.
- Termine a referencia coa URL.
- Na primeira cita no texto mostramos ao lector a abreviatura da organización.

A continuación mostrarase un exemplo:

- Referencia: Organización das Nacións Unidas para a Educación, a Ciencia e a Cultura. (1 de outubro de 2018). *Novos datos revelan que no mundo uno de cada tres adolescentes sofre acoso escolar*. <https://es.unesco.org/news/novos-datos-revelan-que-mundo-cada-tres-adolescentes-sofre-acoso-escolar>
Primeira cita no texto: (Organización das Nacións Unidas para a Educación, a Ciencia e a Cultura [UNESCO], 2018)
Demais citas: (UNESCO, 2018)

3.9.3.5. Citar Normas Técnicas ou de Calidade – Referencias Bibliográficas

Para citar un estándar, unha norma técnica ou unha directriz de calidade no Estilo APA, débese proporcionar o autor, a data, o título e a fonte do traballo (Sánchez, 2020d).

Despois do título, proporcionarase calquer número ou identificador para o estándar entre paréntese sen cursiva.

- Referencia: Organización que fixo o estándar. (ano). *Título da norma* (Norma núm. 1234). <https://www.url.com>
- Cita: (Organización que fixo o estándar, ano).

A única excepción é se o estándar aparece nalgún Código de Regulación do Goberno, porque os estándares federais considéranse referencias legais e seguen o estilo de cita de leis.

Código Seguro De Verificación	hNOYNsOyFoX6x1MnNsJfPg==	Estado	Data e hora	
Asinado Por	Director/a ETS de Náutica e Máquinas - Manuel Romero Gómez	Asinado	11/06/2025 22:43:04	
Observacións	Aprobado na XE do 6 de xuño de 2025.	Páxina	18/24	
Url De Verificación	https://sede.udc.gal/services/validation/hNOYNsOyFoX6x1MnNsJfPg%3D%3D			
Normativa	Este informe ten o carácter de copia electrónica auténtica con validez e eficacia administrativa de ORIGINAL (art. 27 Lei 39/2015).			

A maioría das organizacións que publican normas adoitan seguir siglas (por exemplo, ISO para a Organización Internacional de Normalización). O acrónimo é opcional de usar. Se se usa o acrónimo, só se debe de usar no texto, non na entrada da lista de referencias.

A primeira vez que se cite no traballo deletrearase todo o nome e proporcionarase o acrónimo entre paréntese ou entre corchetes. Para citas ou mencións posteriores, úsase o acrónimo.

Deletree o nome do grupo a primeira vez que cite o traballo e proporcione o acrónimo entre paréntese ou entre corchetes (dependendo de se o formato de cita xa está entre paréntese); e para citas ou mencións posteriores, use o acrónimo. Exemplos.

- Primeira cita no texto: (Organización Internacional de Normalización [ISO], 2010) ou Organización Internacional de Normalización (ISO, 2010)
- Seguintes citas no texto: (ISO, 2010) ou ISO (2010)

Código Seguro De Verificación	hNOYnsOyFoX6x1MnNsJfPg==	Estado	Data e hora
Asinado Por	Director/a ETS de Náutica e Máquinas - Manuel Romero Gómez	Asinado	11/06/2025 22:43:04
Observacións	Aprobado na XE do 6 de xuño de 2025.	Páxina	19/24
Url De Verificación	https://sede.udc.gal/services/validation/hNOYnsOyFoX6x1MnNsJfPg%3D%3D		
Normativa	Este informe ten o carácter de copia electrónica auténtica con validez e eficacia administrativa de ORIGINAL (art. 27 Lei 39/2015).		

4. PRESENTACIÓN DOS TFE

O TFE en versión dixital deberá ser depositado, nos prazos establecidos no calendario de TFE aprobado en Xunta de Escola, na aplicación informática de TFE.

4.1. Soporte e formato de ficheiros

Os documentos presentaranse en soporte dixital, en formato PDF, PDF/A. Os arquivos PDF poderán incluír ligazóns de hipertexto e información multimedia e non poden estar protexidos.

O traballo presentarase nun único arquivo, sempre que non exceda os 200 MB. Se se empregaran varios arquivos no traballo, estes serán subidos como un único ficheiro .zip.

4.2. Identificación

Nome dos arquivos que conteñen a memoria do TFE

Por exemplo, para indicar un TFG defendido en xullo do 2022 por Belén Crespo Pérez empregaríanse a seguinte denominación:

- Se o documento principal do TFE en formato electrónico constara dun só arquivo, este chamarase:

TFG_2025-07_CrespoPerez_Belen.pdf

- Se o documento principal do TFE en formato electrónico estiver formado por tres arquivos, o arquivo en zip denominarase coma o exemplo anterior, mentres que os PDF do seu interior chamaranse por exemplo:

TFG_2025-07_CrespoPerez_Belen_01de03.pdf

TFG_2025-07_CrespoPerez_Belen_02de03.pdf

TFG_2025-07_CrespoPerez_Belen_03de03.pdf

Poderase engadir algunha aclaración adicional nos nomes dos documentos cando as características do TFE así o precisen. Por exemplo:

TFG_2025-07_CrespoPerez_Belen_01de03_Traballo.pdf

TFG_2025-07_CrespoPerez_Belen_02de03_Planos.pdf

TFG_2025-07_CrespoPerez_Belen_03de03_Cálculos.pdf

Código Seguro De Verificación	hNOYNsOyFoX6x1MnNsJfPg==	Estado	Data e hora	
Asinado Por	Director/a ETS de Náutica e Máquinas - Manuel Romero Gómez	Asinado	11/06/2025 22:43:04	
Observacións	Aprobado na XE do 6 de xuño de 2025.	Páxina	20/24	
Url De Verificación	https://sede.udc.gal/services/validation/hNOYNsOyFoX6x1MnNsJfPg%3D%3D			
Normativa	Este informe ten o carácter de copia electrónica auténtica con validez e eficacia administrativa de ORIGINAL (art. 27 Lei 39/2015).			

Non deben utilizarse espazos en branco, nin acentos, nin a letra ñ no nome dos arquivos, co fin de asegurar a compatibilidade con todos os navegadores.

Nome da solicitude de defensa do TFE

Partindo do exemplo anterior, a solicitude de defensa xerada na secretaría virtual do estudante deberá ser subida como segue:

TFG_2025_07_CrespoPerez_Belen_SolicitudDefensa.pdf

Código Seguro De Verificación	hNOYNsOyFoX6x1MnNsJfPg==	Estado	Data e hora
Asinado Por	Director/a ETS de Náutica e Máquinas - Manuel Romero Gómez	Asinado	11/06/2025 22:43:04
Observacións	Aprobado na XE do 6 de xuño de 2025.	Páxina	21/24
Url De Verificación	https://sede.udc.gal/services/validation/hNOYNsOyFoX6x1MnNsJfPg%3D%3D		
Normativa	Este informe ten o carácter de copia electrónica auténtica con validez e eficacia administrativa de ORIGINAL (art. 27 Lei 39/2015).		

5. REFERENCIAS

Asociación Española de Normalización y Certificación. AENOR. (2014). Criterios generales para la elaboración formal de los documentos que constituyen un proyecto técnico (UNE 157001).

Sánchez, C. (09 de agosto de 2019a). *Citas vs Referencias vs Bibliografía. Normas APA (7ma edición)*. <https://normas-apa.org/introduccion/citas-vs-referencias-vs-bibliografia/>

Sánchez, C. (27 de xaneiro de 2020a). *Citar Libro – Referencia Bibliográfica. Normas APA (7ma edición)*. <https://normas-apa.org/referencias/citar-libro/>

Sánchez, C. (05 de febreiro de 2020b). *¿Cómo citar una Página Web?. Normas APA (7ma edición)*. <https://normas-apa.org/referencias/citar-pagina-web/>

Sánchez, C. (05 de febreiro de 2020c). *Citar Revista – Referencia Bibliográfica. Normas APA (7ma edición)*. <https://normas-apa.org/referencias/citar-revista/>

Sánchez, C. (25 de abril de 2020d). *Citar Normas Técnicas o de Calidad – Referencias Bibliográficas. Normas APA (7ma edición)*. <https://normas-apa.org/referencias/citar-normas-tecnicas-o-de-calidad/>

6. ÍNDICE DE FIGURAS

Figura 3.6.1. Exemplo de figura..... 12

7. ÍNDICE DE TÁBOAS

Táboa 2.3.1. Formato do encabezado e pé de páxina dos TFE..... 7

Táboa 3.7.1. Equivalencias de cualificacións..... 12

Código Seguro De Verificación	hNOYNsOyFoX6x1MnNsJfPg==	Estado	Data e hora
Asinado Por	Director/a ETS de Náutica e Máquinas - Manuel Romero Gómez	Asinado	11/06/2025 22:43:04
Observacións	Aprobado na XE do 6 de xuño de 2025.	Páxina	22/24
Url De Verificación	https://sede.udc.gal/services/validation/hNOYNsOyFoX6x1MnNsJfPg%3D%3D		
Normativa	Este informe ten o carácter de copia electrónica auténtica con validez e eficacia administrativa de ORIGINAL (art. 27 Lei 39/2015).		

ANEXO: PORTADAS DO TFE

Código Seguro De Verificación	hNOYns0yFoX6x1MnNsjfPg==		Estado	Data e hora
Asinado Por	Director/a ETS de Náutica e Máquinas - Manuel Romero Gómez		Asinado	11/06/2025 22:43:04
Observacións	Aprobado na XE do 6 de xuño de 2025.		Páxina	23/24
Url De Verificación	https://sede.udc.gal/services/validation/hNOYns0yFoX6x1MnNsjfPg%3D%3D			
Normativa	Este informe ten o carácter de copia electrónica auténtica con validez e eficacia administrativa de ORIGINAL (art. 27 Lei 39/2015).			

TRABALLO DE FIN DE GRAO / MESTRADO

(TAMAÑO 18)

“TITULO: TRABALLO DE FIN DE GRAO / MESTRADO”

(TAMAÑO 28)

GRAO / MESTRADO EN “TITULACIÓN A QUE SE OPTA”
NO CASO DE GRAO A MENCIÓN DO TÍTULO

ESCOLA TÉCNICA SUPERIOR DE NÁUTICA E MÁQUINAS

(TAMAÑO 16)

MES – AAAA

(TAMAÑO 14)

AUTOR/A: NOME APELIDO APELIDO

TITOR/A: NOME APELIDO APELIDO

(TAMAÑO 14)

Código Seguro De Verificación	hNOYnsOyFoX6x1MnNsJfPg==	Estado	Data e hora	
Asinado Por	Director/a ETS de Náutica e Máquinas - Manuel Romero Gómez	Asinado	11/06/2025 22:43:04	
Observacións	Aprobado na XE do 6 de xuño de 2025.	Páxina	24/24	
Url De Verificación	https://sede.udc.gal/services/validation/hNOYnsOyFoX6x1MnNsJfPg%3D%3D			
Normativa	Este informe ten o carácter de copia electrónica auténtica con validez e eficacia administrativa de ORIGINAL (art. 27 Lei 39/2015).			